

Przedsiębiorczość akademicka w Polsce

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Przedsiębiorczość akademicka (PA) w Polsce, ze względu na wpisaną w nią innowacyjność, staje się znaczącym wymiarem ogólnej koncepcji przedsiębiorczości gospodarczej i stymulatorem rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednak z uwagi na to, że obszar badań nad PA jest stosunkowo młody, a badania nad nią szybko ewoluują, można stwierdzić, że nadal istnieje wiele możliwości dalszego rozwoju w obszarze działań przedsiębiorczości akademickiej. Potwierdza to również fakt, że natura przedsiębiorczości akademickiej nie została jeszcze dobrze zbadana. PA nie posiada bowiem jednej spójnej definicji, a badania nad nią nie uwzględniają wielu aspektów istotnych w teorii przedsiębiorczości. Wielość i różnorodność zjawisk związanych z przedsiębiorczością akademicką, z punktu widzenia nauki otwiera przestrzeń i konieczność dla prowadzenia dalszych pogłębionych badań, w tym zakresie, umożliwiając dobre zrozumienie tego zjawiska oraz pozwalających na zidentyfikowanie różnych jej przejawów. Ponadto aktywizacja polskich studentów i absolwentów oraz współpraca między biznesem a sferą nauki jest jednym z priorytetów w dążeniu do tworzenia gospodarki i społeczeństwa opartego na wiedzy. Niemniej, orientacja przedsiębiorcza uczelni wyższych i nowy typ relacji uczelni z otoczeniem, zawarty w modelu tzw. „uniwersytetu przedsiębiorczego” dopiero się rozwija, bowiem, pomimo z jednej strony chęci uczelni, a z drugiej konieczności i uwarunkowań gospodarczych, proces transformacji ośrodków akademickich jest bardzo trudny. Stworzenie warunków do rozwoju innowacji i komercjalizacji pomysłów opartych na wiedzy oraz wzmocnienie potencjału młodych przedsiębiorców to tylko niektóre z celów, jakie od ponad dekady realizują Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP). Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, podobnie jak przedsiębiorczość akademicka są jednak dość młodym zjawiskiem na polskim rynku, zatem literatura na ich temat jest dość ograniczona. Ponadto Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości są w niedostateczny sposób zbadane i opisane. Wobec powyższego, w tym obszarze zidentyfikowano luki poznawcze, stanowiące kluczowe

uzasadnienie podjęcia niniejszego tematu badawczego: lukę metodyczną, lukę empiryczną oraz lukę praktyczną. Niniejsza rozprawa doktorska ma za zadanie przynajmniej częściowo je wypełnić.

Głównym celem pracy jest dokonanie oceny funkcjonowania przedsiębiorczości akademickiej w Polsce, w kontekście działania Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości. Realizując cel główny dysertacji, wyodrębniono sześć celów szczegółowych, a w dalszym postępowaniu badawczym, wyznaczono hipotezy badawcze, bezpośrednio korespondujące z celami szczegółowymi pracy.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów. Dwa pierwsze mają charakter teoriopoznawczy, natomiast pozostałe stanowią część empiryczną, z czego w rozdziale trzecim opisano metodykę badań. W pierwszej części pracy wyjaśniono rozumienie podstawowych pojęć, w tym przede wszystkim istotę, znaczenie i zakres przedmiotowy polskiej przedsiębiorczości akademickiej. Dokonano w nim przeglądu istniejących definicji przedsiębiorczości akademickiej, ukazano jej zasoby, specyficzne cechy, jako szczególnego przypadku przedsiębiorczości. W tym rozdziale przybliżono również aktualne uwarunkowania legislacyjne PA, realizowaną politykę Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji oraz niektóre instrumenty i programy, sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości akademickiej w UE i w Polsce. Oprócz tego scharakteryzowano wybrane wiodące formy wsparcia aktywności przedsiębiorczej i innowacyjnej, które tworzą wyposażenie instytucjonalne, działające na rzecz biznesu. Drugi rozdział stanowi opis infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości akademickiej na przykładzie Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości. W tej części pracy, można zapoznać się z przeglądem definicji AIP, jak również rysem historycznym pierwszych prób adaptacji koncepcji inkubatorów. Ponadto opisano w nim rolę i misję AIP, wskazano zadania, jakie realizują oraz dokonano ich klasyfikacji ze względu na specyfikę organizacyjną. W rozdziale trzecim przedstawiono szczegółowo metodykę przeprowadzonych badań empirycznych. W rozdziale czwartym zaprezentowano wyniki, uzyskane w ramach przeprowadzonych badań empirycznych. Ostatnia część dysertacji zawiera podsumowanie rozważań podjętych w pracy, wnioski z przeprowadzonych badań empirycznych oraz rekomendacje.

W ramach realizacji przyjętych w dysertacji celów, weryfikacji sformułowanych hipotez badawczych oraz odpowiedzi na postawione pytania badawcze dokonano analizy źródeł wtórnych wraz przeglądem literatury przedmiotu oraz przeprowadzono własne badania empiryczne, z zastosowaniem metodologii mieszanej. Badania zostały przeprowadzone przez autorkę pracy w latach 2014-2016, w ramach realizacji projektu finansowanego ze środków

budżetowych na naukę w latach 2013- 2016 w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Diamentowy Grant”. W ramach ogólnopolskich własnych badań empirycznych wykonano:

- badania ilościowe wśród startup'ów prowadzących firmy w sieci Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości Fundacji Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (FAIP),
- badania jakościowe z pracownikami i przedstawicielami kadry zarządzającej Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości FAIP oraz doświadczonymi praktykami biznesu, pełniącymi funkcje mentorów AIP,
- badania eksperckie przeprowadzone z naukowcami, psychologami biznesu, trenerami biznesu, coachami, ekspertami posiadającymi kilkunastoletnie doświadczenie w doradztwie dla MŚP oraz instytucji otoczenia biznesu w dziedzinie inkubacji przedsiębiorczości i innowacji.

Uzyskane wyniki badań własnych zaprezentowane w rozprawie doktorskiej pozwoliły na weryfikację założonych hipotez badawczych. W efekcie pięć spośród sformułowanych hipotez badawczych zostało pozytywnie zweryfikowanych, ustalono, że nie ma podstaw do ich odrzucenia. W jednym przypadku natomiast, analiza wyników badań nie potwierdziła sformułowanej hipotezy badawczej. Badania wykazały bowiem, że Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości w stopniu przeciętnym przygotowują startup'y do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej po opuszczeniu inkubatora. Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki, poza weryfikacją hipotez, pozwoliły również na sformułowanie uogólnień teoretycznych, stanowiących nową wiedzę dotyczącą Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości w aspekcie ich działań praktycznych.

Rozprawa wskazuje także propozycję działań, które mogą być podjęte dla ułatwienia rozpoczęcia działalności firmom po zakończeniu współpracy z AIP. W kontekście praktycznym autorka opracowała koncepcję narzędzia, skierowanego do startup'ów, które zakończyły działalność w ramach AIP w kraju, dzięki któremu możliwe jest pozyskanie wiedzy na temat dalszych losów, sytuacji startup'ów, które opuściły inkubatory. Takie narzędzie, oprócz mierzenia postępów w rozwoju Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości, mogłoby ułatwić również proces decyzyjny w zakresie wsparcia finansowego, i pomogłoby wskazać te instytucje, które potrafią w sposób efektywny wykorzystać środki publiczne z korzyścią dla otoczenia na poziomie lokalnym bądź regionalnym, a tym samym rokują największe nadzieje. Ponadto niniejsza rozprawa doktorska daje podstawę dla dalszych badań w tym obszarze.

Academic entrepreneurship in Poland

Abstract of the doctoral thesis

Academic entrepreneurship (AE) in Poland due to its inherent innovation is becoming an important dimension of a general idea of economic entrepreneurship and a factor stimulating social and economic development. However, taking into account that the research concentrating on AE is pretty young and it evolves very quickly, one may state that there are still many possibilities of its further development as regards activities undertaken within the realm of academic entrepreneurship. It is also confirmed by the fact that the very character of academic entrepreneurship has not been examined thoroughly yet. AE does not offer one coherent definition and the research devoted to it takes into consideration many significant aspects of the theory of entrepreneurship. Multitude and diversity of the phenomena related to academic entrepreneurship, from the scientific point of view, open space as well as a need to conduct further detailed research in that respect, making it possible to understand better the phenomena as well as to identify their various symptoms. Moreover, activation of Polish students and graduates as well as the cooperation between business entities and the world of science is one of the priorities in striving to create knowledge-based economy and society. However, this enterprising-oriented attitude of higher education institutions and a new type of relations with their environment, contained in the so called model of "an enterprising university", is only developing, despite universities' intentions on the one hand and needs and economic conditioning on the other hand, the process of transformation of academic centres, which is very difficult. Creating conditions for development of innovation and commercialization of knowledge-based ideas as well as strengthening the potential of young entrepreneurs are just a few aims that for over a decade have been carried out by Academic Business Incubators (ABI). The Academic Business Incubators similarly to academic entrepreneurship are pretty young phenomena on the Polish market, thus the specialist literature devoted to them is rather limited. Moreover, the problem of the Academic Business Incubators has been examined and elaborated not in a sufficient way so far. Taking into account the above, cognitive gaps have been identified in that respect that are a key justification of taking up the present research topic such as: methodical gap, empirical gap and a practical gap. This doctoral dissertation aims to fill them up at least partially.

The main aim of the work is to evaluate the functioning of academic entrepreneurship in Poland in the context of the activities of the Academic Business Incubators. By completing the

main aim of the dissertation, six detailed aims were singled out, and at further stage of the research, some research hypotheses were determined corresponding directly to the aim of the work.

The doctoral dissertation consists of five chapters. Two first chapters have theoretical and cognitive character, whereas the remaining ones form an empirical part, with chapter three describing the research methodology. The first part of the work explains the understanding of the basic notions, including mostly the idea, meaning and object range of Polish academic entrepreneurship. It deals with the review of already existing definitions of academic entrepreneurship as well as its resources and characteristic features as a specific case of entrepreneurship. That chapter familiarizes also its readers with current AE legislative conditioning, the EU's policy as regards scientific research and innovations as well as some instruments and programmes stimulating the development of academic entrepreneurship both in the EU and in Poland. Besides that, also some leading forms of supporting enterprising and innovative activities that create business institutional structures were characterized. Chapter two is a description of infrastructure supporting academic entrepreneurship on the example of the Academic Business Incubators. In this part of the work one may get familiar with the review of ABI definitions as well as the historical outline of the first attempts to adapt the conception of incubators. In addition to this, it describes the role and mission of ABI, aims that they implement and contains classification according to their organizational character. Chapter three presents in detail the methodology of conducted empirical research. Chapter four presents the outcome achieved as a result of conducted empirical research. The last part of the dissertation contains a summary of the considerations dealt with in the whole work, conclusions from the empirical research and recommendations.

In order to meet the aims adopted in the dissertation, verify the formulated research hypotheses and answer the asked research questions, analysis of secondary sources were carried out with the review of the specialist literature as well as one's own research empirical work was also conducted with the application of a mixed methodology. The research was carried out by the work's author in the years 2014-2016, within the framework of a project financed from the budget of science resources in the years 2013 - 2016, and within the programme by the Ministry of Science and Higher Education entitled "Diamond's Grant". Within the framework of one's own, all-Polish empirical research work, the following research was made:

- quantitative research among start-ups running companies in the chain of the Academic Business Incubators of the Foundation of Academic Business Incubators,

- quality research with employees and representatives of management staff of the Academic Business Incubators and experienced business practitioners performing the functions of ABI mentors,
- expert research conducted with scientists, business psychologists, business coaches, coaches, experts with a dozen years of experience in counselling for small and medium-size businesses and institutions from the business environment in the aspect of entrepreneurship incubation and innovation.

The achieved results of one's own research work as presented in the doctoral dissertation allowed me to verify the assumed research hypotheses. As a result, five from the formulated research hypotheses were positively verified and it was established that no reason to reject them could be found. In one case, however, analysis of the results did not confirm the formulated research hypotheses. The research revealed that the Academic Business Incubators in an average way prepare start-ups to conduct an independent business after leaving an incubator. The carried out research and achieved results, besides the verification of the hypotheses, allowed me also to formulate some theoretical generalizations forming new knowledge on Academic Business Incubators in the aspect of their practical activities.

The dissertation also recommends some activities that may be undertaken to facilitate starting up of companies after finishing their cooperation with ABI. In the practical context, the author prepared a conception of a tool aimed at start-ups, which completed their operations within ABI in Poland, and thanks to which it is possible to gain knowledge on further fate and situations of such start-ups that have already left incubators. Such tool, besides measuring progress in the development of the Academic Business Incubators, could also facilitate a decision making process as regards providing financial support and could help in identifying those institutions that can effectively use public means for the benefit of their environment at a local or regional level and thus the greatest hope can be connected with them. Moreover, this doctoral dissertation forms a basis for further research in this respect.